

Blauwdruk Leerlijn Seksualiteit

Het project "Seksueel gezond gedrag in de RJ" heeft twee doelstellingen:

1. De handelingsverlegenheid van (aankomende) professionals in de RJ met betrekking tot seksualiteit en seksueel gedrag van jongeren verminderen;
2. Kennis ontwikkelen over het succesvol implementeren van het Vlaggensysteem binnen de RJ en het Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs.

Beide doelen veronderstellen dat er binnen Hogere Sociale Studies (HSS) aandacht wordt besteed aan het aanleren van competenties inzake het bespreekbaar maken van seksualiteit.

Voor het werken met jeugd is het beheersen van de themacompetentie seksuele ontwikkeling, seksueel risicogedrag en seksueel misbruik een voorwaarde. Daarom is er vanuit de doelstellingen van het project een **blauwdruk** voor een leerlijn seksualiteit ontwikkeld voor de HSS. De leerlijn beschrijft opeenvolgende leerdoelen met betrekking tot het thema seksualiteit voor vierjarige opleidingen in het HSS.

Seksualiteit is een thema waar iedere hulpverlener in het maatschappelijk domein vroeg of laat mee te maken krijgt, het onderwerp speelt uiteraard niet alleen bij jeugd.

Daarom is er voor gekozen om binnen de leerlijn een onderscheid te maken tussen generieke competenties (G) (die iedere hulpverlener zou moeten bezitten) en specifieke competenties (T) (die verplicht zijn voor het uitstroomprofiel jeugd).

Dit document, de **blauwdruk** voor de leerlijn seksualiteit, is bedoeld als inspiratiebron voor opleiders. Deze leerlijn is tot stand gekomen met input van docenten van: Fontys, Avans Hogeschool, Hogeschool Leiden, Hogeschool Saxion, Hogeschool Utrecht, en vele andere docenten, die tijdens de studiedag in januari 2016 hun feedback hebben gegeven.

De blauwdruk kan een basis vormen om met elkaar van gedachten te wisselen en ideeën en inspiratie op te doen over de vraag hoe de competenties te vertalen naar concreet onderwijs. Het kan helpen om te komen van plannen naar concrete acties om seksualiteit beter in het curriculum te verankeren.

Doel is om samen het thema seksuele gezondheid op de onderwijskaart te zetten!

Jaar 1

Competentiegebied	Leerdoel(en)	T/G
Kennis	De student weet wat de begrippen seksualiteit en intimiteit inhouden, en kent de seksuele rechten van mensen	G
	De student kan het onderwerp plaatsen in de context van de maatschappelijke actualiteit en de context van het beroep	G
	De student kent de normale seksuele ontwikkelingsfasen van geboorte tot ouderdom, inclusief de ontwikkeling van een seksuele identiteit, seksuele oriëntatie en genderidentiteit	G
Bewustzijn/ Houding	De student onderkent dat seksualiteit een thema is binnen de hulpverlening	G
	De student is zich bewust van de kenmerken van de eigen seksuele ontwikkeling	G
	De student is zich bewust van eigen seksuele grenzen en de grenzen van anderen	G
	De student herkent de eigen normen en waarden met betrekking tot seksualiteit en de persoonlijke dilemma's	G
Vaardigheden	De student beheerst een adequate, professionele woordenschat rondom het onderwerp seksualiteit en kan met anderen (bijvoorbeeld medestudenten) spreken over seksualiteit	G
	De student kan in gesprekken over seksualiteit aansluiten bij de ander (bijvoorbeeld medestudenten)	G
Visie	De student heeft een onderbouwde visie met betrekking tot seksualiteit als thema binnen de hulpverlening	G

Jaar 2

Competentiegebied	Leerdoel(en)	T/G
Kennis	De student kent kenmerken van een afwijkende seksuele ontwikkeling bij jongeren	T
	De student kent actuele feiten en cijfers op het gebied van seksueel risicogedrag en seksueel misbruik in de jeugdzorg	T
	De student kent de gevolgen van seksueel misbruik	G
	De student kent de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	G
	De student kent methodieken om seksualiteit bespreekbaar te maken en seksuele gezondheid te bevorderen	G
	De student kent het Vlaggensysteem en/of andere methodieken om seksueel risicogedrag en seksueel misbruik te signaleren	T
	De student kent de sociale kaart van Nederland met betrekking tot seksuele hulpverlening	G
	De student kent modellen voor de bevordering van seksuele gezondheid, onder andere: <ul style="list-style-type: none"> - De vijf pijlers van de integrale bevordering van seksuele gezondheid - Het PLISSIT-model 	G
	De student kent de beroepscode, en kent de implicaties daarvan met betrekking tot seksualiteit als thema binnen de hulpverlening	G
Bewustzijn/Houding	De student is zich bewust van diverse vormen van seksualiteitsbeleving naar gender, seksuele voorkeur en cultuur	G
	De student is zich bewust van de diversiteit in Seksuele hulpvragen bij verschillende doelgroepen	G
	De student is zich bewust van de rol van subjectiviteit in de beoordeling van seksueel gedrag en seksueel misbruik	G
Vaardigheden	De student kan optreden conform de eerste stap van het Plissit model (permission)	G
	De student kan met cliënten (jongeren en volwassenen) eenvoudige vragen rondom seksualiteit bespreken.	G
	De student kan een voorlichtingsactiviteit ontwikkelen en uitvoeren voor een specifieke doelgroep op basis van theorie en praktijkkennis	G
	De student kan adequate vaardigheden en een adequate houding toepassen in gesprekken met cliënten over seksualiteit, specifiek: Veiligheid bieden, Aansluiten, Meerzijdige partijdigheid betrachten	G
	De student kan persoonlijke dilemma's op het gebied van seksualiteit benoemen en hierover in gesprek gaan met anderen	G
	Student weet hoe eigen integriteit te bewaken (voorkomen zelf beschuldigd te worden)	G
	De student kan seksueel gedrag adequaat inschatten (het Vlaggensysteem toepassen) in leersituaties.	T
	De student kan met ouders/verzorgers praten over seksualiteit en preventie van seksuele risico's bij jongeren	T
Visie	De student heeft een visie op ethische en professionele dilemma's rondom seksualiteit en intimiteit zoals de spanning tussen een ontwikkelingsgericht klimaat en controle en aansprakelijkheid.	G

Jaar 3

Competentiegebied	Leerdoel(en)	T/G
Kennis	De student weet wat kenmerken van plegers van diverse vormen van seksueel geweld zijn, en wat risicofactoren in de persoon en de context zijn, ook bij professionals.	G
	De student kent instrumenten die het risico op het plegen van seksuele delicten in kaart brengen.	G
	De student kent risicofactoren die bij professionals en andere omstanders het adequaat signaleren, bespreekbaar maken en reageren op seksueel gedrag beperken.	G
	De student kent de sociale kaart op het gebied van hulpverlening bij seksueel geweld en kent de procedures bij doorverwijzing naar andere vormen van hulpverlening/begeleiding.	G
Bewustzijn/ Houding	De student is zich bewust van de eigen werkstijl en de eigen vaardigheden en valkuilen bij het werken met slachtoffers en/of plegers van seksueel geweld.	G
	De student is zich bewust van het risico op secundaire traumatisering bij het werken met slachtoffers of plegers van seksueel geweld.	G
Vaardigheden	De student kan seksueel gedrag van jongeren in een praktijksituatie adequaat inschatten, bespreekbaar maken en er adequaat op reageren met behulp van een methodiek die past bij de context (bijvoorbeeld met het Vlaggensysteem).	T
	De student kan aan de hand van een complexe casus (uit de eigen praktijk/of een realistische, zelf geconstrueerde casus), de meldcode toepassen en een veiligheidsplan maken, en bespreken in teamverband.	G
	De student kan het eigen professionele handelen bij een complexe casus waarbij sprake is van seksueel misbruik, onderbouwen, handelingsalternatieven afwegen, en reflecteren op het eigen handelen.	G
	De student kan de impact van het werken met slachtoffers en/of plegers van seksueel geweld bespreken met collega's.	G
Visie	De student heeft een onderbouwde visie op het omgaan met ethische dilemma's bij het werken met slachtoffers en/of plegers van seksueel geweld.	G
	De student kent het instellingsbeleid op het gebied van seksualiteit en heeft een onderbouwde visie daarop.	G

Jaar 4

Competentiegebied	Leerdoel(en)	G/T
Kennis	De student is op de hoogte van nieuwe en actuele ontwikkelingen inzake seksueel gedrag van jongeren en volwassenen, van de mogelijke risico's van dergelijke ontwikkelingen voor de seksuele gezondheid, en kan deze plaatsen in de context van algemene maatschappelijke ontwikkelingen.	G
	De student is op de hoogte van de relevante juridische kaders bij het bespreekbaar maken van vermoedens van seksueel misbruik.	G
Bewustzijn/Houding	De student is zich bewust van de eigen competenties en valkuilen inzake het bespreekbaar maken van seksualiteit en seksueel misbruik, en van eigen professionele houding ten aanzien van seksualiteit bij cliënten.	G
	De student is zich bewust van de impact van vermoedens van seksueel misbruik op ouders/verzorgers/mogelijke plegers.	G
Vaardigheden	De student kan vermoedens van seksueel misbruik bespreekbaar maken met ouders/verzorgers/mogelijke plegers.	T
	De student kan slachtoffers van seksueel misbruik/ouders/verzorgers/vermoedelijke plegers adequaat doorverwijzen naar passende vormen van hulpverlening.	G
	De student kan op afdelings- en instellingsniveau een beleidsadvies geven omtrent omgaan met seksueel (on)gezond gedrag van cliënten en medewerkers.	G
Visie	De student heeft een visie ten aanzien van de rol van de sociale professional inzake preventie en begeleiding/behandeling inzake seksueel misbruik.	G
	De student heeft een onderbouwde visie ten aanzien van een adequaat instellingsbeleid inzake seksualiteit en seksueel gedrag van cliënten en medewerkers.	G